

Akademie výtvarných umění v Praze

Studijní program Výtvarná umění

Ateliér malířství I

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ÚZEMÍ, HOŘENÍ A VZDÁLENOSTI

TERRITORY, BURNING AND DISTANCES

Vypracoval: Lukáš Slavický

Vedoucí diplomové práce: MgA. Robert Šalanda

Oponent diplomové práce: MgA. Michal Pěchouček

Akademický rok 2020/2021

Diplomová práce *ÚZEMÍ, HOŘENÍ A VZDÁLENOSTI* je experimentem o vzájemném protnutí dvou médií, malby a pohyblivého obrazu. Součástí instalace jsou dva obrazy a kreslený storyboard. Použitá média se navzájem doplňují, jeden obraz ve formátu 4:3 (dříve užívaný filmový formát) odkazuje k prologu, druhý ve formátu 16:9 (současný běžně užívaný formát) odpovídá poměru stran filmu, vychází z jeho děje a zároveň mu tvoří plakát.

Dlouhodobé zaujetí pro kinematografii lze číst i z mých starších prací, ale k myšlence spojit film explicitně s mou tvorbou mě přivedli až vedoucí ateliéru Robert Šalanda a Lukáš Machalický během mého prvního roku v ateliéru malířství I, kam jsem přestoupil z ateliéru grafiky I v 5. ročníku.

Díky konzultacím nabitým mimo jiné filmovými tipy a následnými rozbory děl ve vztahu k malbě jsem začal zpřesňovat okruh svého zájmu. Postupně jsem aplikoval do svých obrazů filmovou terminologii: pracoval jsem s termíny jako je detail, polodetail, celek, rámování, mizanscéna. Pátý ročník jsem zakončil malbou plakátu pro svůj fiktivní film a sérií menších obrazů v plakátovém formátu B1.

Na začátku 6. ročníku už jsem měl půdu připravenou pro větší experiment: tvorbu skutečného krátkometrážního snímku. Rozhodl jsem se zvládnout každý aspekt výroby filmu sám, aby byl výsledek skutečně autorský. To znamená, že jsem zastával roli scénáristy, kameramana, střihače i herce. Téměř celoroční karanténa byla paradoxně užitečná, pomohla mi při soustředění a osvojení základů nového média. Díky článkům, tutoriálům na youtube a knihám o vzniku filmu jsem se naučil pracovat v programech na střih videa a zvuku, ovládl základy práce s menší kamerou, stabilizátorem, světlý a následně i s filmovou kamerou. Všechna technika byla vypůjčená z Digilabu AVU.

Od konce zimy probíhaly první pokusy s kamerou a moje představa začala získávat přesnější tvar. Bez předchozí praktické zkušenosti s filmem bylo jasné, že se nevyhnu jisté dávce amatérismu. Chtěl jsem tuto nezkušenost proměnit ve výhodu tak, aby případné chyby zdůraznily, že nejde o klasický film, ale o dílo na hranici malířského přístupu a videa. Částečně jsem se inspiroval skandinávským manifestem Dogme 95. Hnutí, které si dalo za cíl očistit film, vrátit mu jednoduchost a soustředit se na příběh, svou formou odpovídalo mé představě. Vlivem vlastních omezení mohli používat pouze ruční kamery, zvuk musel být nahráván na místě natáčení v přítomném okamžiku, speciální osvětlení bylo nepřípustné atd.

Pro stavbu mého filmu jsou zásadní dva snímky svou strukturou a formou: prvním je *Pět překážek* Larse von Triera, druhým *Topení po číslech* Petera Greenawaye. Ve filmu *Pět překážek* Trier konfrontuje svého učitele, Jørgena Letha, režiséra krátkometrážního snímku *Dokonalý člověk* z roku 1967. Zadáním je zpracovat dílo znovu v pěti variantách, pokaždé s jinou podmínkou a omezením.

V *Topení po číslech* z roku 1988 jsou mimo obrazové kompozice inspirované evropskou olejomalbou ve scénách chronologicky skryté číslovky od 1 do 100. Tyto typografické znaky ještě umocňují vizuální stránku filmu a nutí diváka věnovat větší pozornost mizanscéně. Tento prvek interakce s divákem je důležitý i pro můj film, který provází důraz na detaily, opakování motivů a jejich obměna.

Základní myšlenkou je ztvárnění samotného tvůrčího procesu. Film je rozdělen do pěti částí podle pěti fází tvůrčí činnosti a vzniku díla. Tyto body jsem poskládal na základě vlastní zkušenosti následovně:

1. vize, iniciační moment, motivace
2. ohledávání vytyčeného území, příprava, řešerše
3. databáze, rozmnožení a růst podnětů
4. opuštění slepých cest, zúžení záběru na podstatné
5. samotný vznik díla

Protože se jedná o mentální cestu, jako odkaz k žánru roadmovie je každá část rámována zařazením rychlostního stupně v autě. Opakování motivů se zde stává nástrojem pro zdůraznění proměny a vývoje. Palubní deska auta se mění v souladu s rytmem dané části, postupně se zaplňuje podněty, aby se po eskalaci zase mohla pročistit. Stejným způsobem je nakládáno s motivem košile řidiče (vzor se naplňuje a postupně redukuje) a pracovního stolu, který uvozuje každou část a skrze předměty na něm ležící předkládá informace o příštím průběhu. U stolu sledujeme ruce, které v přítomném čase plánují další vývoj děje. Tímto způsobem se film samotný stává dílem, které se utváří „za jízdy“. Analyzuje tedy samo sebe.

Prolog v úvodu představuje způsob, jak naladit diváka na způsob vnímání a směr, kterým se bude dílo ubírat. Důležitou roli hraje malířský přístup: pracuji s kompozicí, barvou a atmosférou filmu tak, aby fungoval jako rozšíření mých obrazů v jiném médiu. Pohybuji se na pomezí autenticity a posunuté reality.

Na základě konzultací se svým oponentem jsem přijal ještě další rovinu příběhu, analytickou. Postava, která plánuje příští děj, je rozdvojena, jedna polovina zastává roli myšlenkovou, druhá je aktivní, koná a prochází vymezeným územím. Vztah mezi touto postavou a postavou ženy lze číst jako snahu o poznání

vnitřní animy, kde motiv cesty slouží jako nástroj. Velkou úlohu zde plní také lokace, dům na okraji lesa. Chata umožňuje expozici dalších vlivů – setkání s přáteli, prostor pro společné bytí.

Příroda je také jednou z ústředních postav. Mimo ustavující záběry prostředí plní v příběhu lyrickou funkci ve volně navazujících obrazech. Ohně a déšť mají ve filmu symbolickou výpovědní hodnotu. Fáze hoření jsou ve shodě s tempem jednotlivých částí, déšť má očištnou povahu.

Svou diplomovou prací jsem se rozhodl posunout vlastní tvorbu směrem k intermedialitě. Dal jsem si za úkol nahlédnout do procesů vzniku filmu a více pochopit médium, které mě vždy fascinovalo. Pokusil jsem se vytěžit maximum z posledního studijního roku. Mým cílem bylo vytvořit funkční dílo s přesahy od malby k audiovizuální sféře. I přes technickou náročnost se mi to díky dlouhodobému zaujetí podařilo. Začátky práce v novém médiu s sebou často nesou tendenci vyzkoušet všechny jeho možnosti na úkor celku. Určitá míra zjednodušení by výsledku mohla prospět.

V příštích projektech chci pokračovat ve tvorbě krátkých filmů provázaných s malbou a dál se v tomto oboru vzdělávat.

